

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek kivételével.	

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wellzeile 22)	
Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyitási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A választási törvény novellája.

II.

Pest, jan. 29.

(M. A.) A törvényjavaslat első fejezete, mint már említettük, az országgyűlési választói jogosultsággal foglalkozik, s mindjárt első §-ában azon elvi jelentőségű határozmányt tartalmazza, hogy választói jogot jövőre senki sem gyakorolhat azon alapon, mert az 1848 előtti kiváltságos osztályok valamelyikéhez tartozik, kivétel csak azokra nézve tétetvén,

kik az 1869-i választások alkalmával a fennebbi alapon vétettek föl a választók közé, és a kik személyükre nézve a választói jog gyakorlatában meg is hagytatnak.

A fejezet e határozmányát lehetetlen nem fogadnunk helyesléssel, nem csak azért, mert nagy ideje már, hogy a viszszaéléseknek, melyeket úgy az erdélyi, mint a magyarországi választási törvényekben a régi jogosultakra vonatkozó intézkedések ellentétes magyarázata kifejelesztett, vége szakíttassék, hanem másfelől azért is, mert elkerülhetetlenül szükséges határt szabni a kiváltságos választó jogosultság érvényesítésének, ha azt nem akarjuk, hogy az egyes osztályok közti választásként az 1848-ki törvényhozás általi ledöntése ne legyen egyéb merő illuzionál, melyet a valóság épen a legvitálisabb ténykedéseknél minduntalan megczáfol.

Választási törvényeink, mint tudjuk, meghagyták a szavazati jogot a régente kizárólag jogosított osztály tagjainál. A törvények ezen intézkedését az egyes törvényhatóságok különbözőleg értelmezték. Némelyek tudniillik a fenntartást a választási jog tényleges gyakorlatában levőkön túl azoknak gyermekeire is kiterjesztették, míg mások csakis azokra szorították, kik a törvény meghozatalának időpontjában már képesítve voltak a választási jog gyakorlatára.

A törvényjavaslatnak, ha nem is szávaiból, de szelleméből eléggé kitűnik, hogy készítői ezen utóbbi felfogást tartották helyesnek. Minthogy azonban az 1848-ki statusquora lehetlen volt visszatérni, mert ezáltal — a javaslatához csatolt indoklás szavai szerint — igen számos egyén, kik a jogot már jóhiszeműleg gyakorolták, s kiket az ország egyik jelentékeny része már is jogosítottaknak tekint, választói jogától megfosztatnék, oly intézkedést kelle

alkalmazni, mely megfelelően az 1848-ki törvény helyesen értelmezett intentionjának, de ugyanakkor a téves értelmezés folytán bár, de mégis megszerzett s tényleg gyakorolt jogot is sértetlenül hagyja. A javaslat sorainak elején idéztük §-a eleget tesz a kíváncsúnak, s kétség tárgya sem lehet, hogy az abban foglalt elvet a törvényhozás is magáévá teendi.

A javaslat első fejezetének egy másik lényegesebb intézkedése az erdélyi választási törvénynek egy hiányán akar javítani, kimondván (5. §.), hogy az ugynevezett honoratiorok, kiknek az erdélyi 1848. II. t. cz. 3. § csak a külön képviselői joggal felruházott városokban ad a jövedelem foka által nem feltételezett választói jogot, annak élvezetét a vármegyék, székek és vidékek minden községében is megnyerik.

Csak örömmel üdvözölhetjük ezen intézkedést is, mely által az intelligens elemnek nagy contingense jut az erdélyi hazarészben a legszebb polgári jog gyakorlásához, s a mely intézkedés ismét kevesbiteni fogja azok érveit, kik méltán találják visszásnak azon helyzetet, hogy a törvényesen egyesült két hazarész polgárai tényleg különböző jogoknak vannak élvezetében.

Elég szűkkeblű egyébiránt még így is a törvénynek a honoratiorokra vonatkozó rendelkezése. S ha már egyszer bebocsátkozunk annak módosításába, ha e czimen választói joggal ruházunk föl egy csomó oly intelligens elemet, mely e jognak eddig vagy épen nem, vagy csak más czim alatt volt gyakorlatában: bizonyára csak a megkezdett irányban haladna tovább, csak önmagához lenne következetes a törvényhozás, ha fölvenné a honoratiorok sorába a szellemi tőkének legfőbb tulajdonosait, az intelligentiának „par excel-

lence” képviselőit: az írókat, s különösen a hirla pirodalom művelőit.

A Deák-kör tagjai által a választási törvényjavaslat revisiójára kiküldött 18-as bizottság más irányban tartotta szükségesnek az első fejezet kiegészítését. Mindekelőtt a „gazdai hatalom” kifejezésnek, mely a magyarországi választási törvény 2-ik, s az erdélyi 1-ső §-sa szerint az alatta állókat kizárja a választási jog gyakorolhatóságából, szabatos értelmezését kell a bizottság nézete szerint meghatározni, nehogy különben olyanok is kizárassanak a választók közül, kiktől a szavazási jogot megtagadni nem állhatott az 1848-i törvényhozásnak szándokában. A bizottság ki akarja továbbá terjeszteni — bizonyos census mellett — a választói jogosultságot közhivatalnokokra, magántársulatok tisztviselőire, kereskedő-szolgákra, stb. Azon két bizottsági tagnak, kik a módosítások szövegezésével megbizattak, még nem tárgyalattott ugyan jelentése a bizottságban, alkalmunk volt azonban a szövegezésel megismerkedni, s azt a bizottság intentionjával teljesen egybehangzóan találtuk. A census fokára nézve a két bizottsági tag nem tudott egyenlő megállapodásra jutni, s két külön indítvánnyal lép a bizottság elé. Mi részünkről igen óhajtanánk tartanók, hogy különösen a kisebb városok és a községekre nézve Wahrmann Mór bizottsági tagnak mérsékelt (6 frt) census megállitását javasoló indítványa fogadtassék el, mert nézetünk szerint a törvény intézkedéséből csakis ez esetben háromolhatik az illetőkre valódi előny.

Bukuresti szemle.

A vörösek főlapja, a Románul, szakadatlanul szitván a tüzet a mostani ministerium, sőt maga az uralkodó Károly ellen is, a kormány organuma a Pressa ezen igazítások ellen a következő figyelemre méltó cikket hozza:

Mr. Budgeryvel, uram, mézes-heteink után költözünk ide. Egész életem minden rövid boldogsága egykor e négy fal közé volt foglalva. Minden édes emlék, melyet szívemben ápolgatók, e megszentelt szobákba van zárva.

A hang megint elcsuklott s a halk zokogás megint visszhangzott üres falaim közt s kicsapva mellettem, végigmorgott szőnyegtelen lépcsőimen.

(Folyt. köv.)

Képek az emberi őstörténelemből.

Finály H. Lajostól.

Sajátságos tünemény, hogy az emberi ész, ha tapasztalás, tanulás és elmélkedés útján felemelkedett a fejlettség, tudás és értelmiség bizonyos fokára, tud ugyan emlékezni arra az időre, a melyben e fokot még nem érte volt el, sőt oly tettekre is, a melyekre akkori kevésbé fejlett állapota ösztönözte; de semmiképp semmiféle erőköddel se tudja magát visszahelyeztetni abba a kevésbé fejlett állapotába, nem képes úgy okoskodni, következtetni, eszméket egymáshoz fűzni, mint a hogy akkori állapotában tette.

E tünemény főoka annak, hogy oly sok nehézségre talál a kutató, a ki a föld gyomrából és a vizek fenekéről napfényre került tárgyakból, melyek a mi történelmi korszakunkat messze megelőzőt korban élt emberek és nemzetek létéről tanuskodnak, ez emberek és nemzetek életmódjára, társadalmi viszonyaira, műveltségi fokára akar következtetni és e

„KELET” TÁRCZÁJA.

Badgery asszony.

(Dickens „Household words”-ából.)

Van-e törvény Angiában, mely pártomat fogja Badgery asszonynyal szemben?

En még legény-sorban járok, Mrs. Badgery pedig özvegy. Ne hogy valaki nagy hirtelen azt képzelje, hogy egy mindennapi panaszos historiát akarok elbeszélni, azért, hogy azt az első mondatot kiszalasztotta tollam. Nem az az ellenvetésem Mrs. Badgeryvel szemben, hogy igen gyöngéd hozzám, hanem, hogy igen gyöngéd boldogult férje emléke iránt. Nem vetette ki hálóját utánam; eszeágában sincs, hogy hozzám jöjjön, még ha meg is kérem. Érted meg tehát, tisztelt olvasóm, ha nehezetre nem esnék, mindjárt itt a kezdetén, hogy panaszsom ez özvegy dáma ellen, a szó szoros értelmében egészen új egy fajtájú panaszt.

Hadd kezdem el még egyszer.

Nőtlen vagyok; éveim száma ennyi, meg ennyi. Széles körű ismeretségem van, de ünnepélyesen kijelentem, hogy a boldogult Mr. Badgery neve soha sem volt barátaim listájába följegyezve. Soha életemben hírt sem hallottam; soha sem tudtam, hogy özvegyet hagyott maga után; soha a szememmel sem láttam Mrs. Badgeryt, míg egy szerencsétlen reggelen el nem mentem új lakásomra, hogy megnézzem, ha rendben van-e ott minden?

Új lakásom London egyik külvárosában esik. Megláttam, megszerettem, kivettem. Háromszor néztem meg, mielőtt új butoraimat oda küldtem. Egyszer egy barátommal, egyszer egy becsülvel, egyszer magam, hogy szegéről végről megvizsgáljak mindent aprójára, a mint már említém is. E harmadik látogatás jelzi ama szerencsétlen pillanatot, midőn először látám Mrs. Badgeryt.

Ez eseményhez jelentős érdek van csatolódva, s így részletesen kell azt leírnom.

A kert ajtó csengettyűjét meghuztam. Megjelent a vén asszony, ki a házat gondozá. Mindjárt láttam, hogy valami idegenszerű, zavart van arcán, modorában. A legtöbb ember egy kissé meggondolta volna a dolgot s kérdést intézett volna hozzá. En hevesebb természetű vagyok s gyors az elhatározásban. „Is-ten neki!” mondtam magamban s teljes nyugodtsággal járultam a házba.

Benéztem az első társalgóba. A kandalló rendben; függöny-rudak rendben; gáz-lámpák rendben. Benéztem a hátsó társalgóba — detto, detto, detto, mint a magunkféle üzlet-ember mondani szokta. Fordultam a lépcsők felé. A hátsó ablak táblája jó-e? Igen, a hátsó ablak táblája jó. Kinyitám az első nagy terem ajtaját — és ott a csupasz földön, egy nagy hőlgyet láték egy kis tábori széken! A legmelyebb gyászba volt öltözve, arcát a legsűrűbb crepp fátyol fedé, a melyet valaha láttam, s ott bugott-nyögött halkal magában, új, butorozatlan házam pusztá magányában.

Mit tettem? Tettem? Hátratartorodtam a lépcsőzethez, mintha puskából löttek volna ki, a rémület és bámulat nemzeti fölkiáltását hallatva: „Hullo!” s visszafordulva egész tűz-

zel a házfelügyelőnőhöz, ismétlen kiáltám „hullo!”

Megértette az ellenálthatlan hivatkozást, melylyel érzelmeihez fordulék, meghajtotta magát s oda pislantva a nagyterem felé alázattal remélé, hogy nem ijedtem meg, vagy rosra nem magyarázom a dolgot. Kérdém tőle, hogy ki az a gyász-fátyolos nő, a tábori széken s mit keres ott. Mielőtt a vén asszony még felelhetett volna, a halk nyögdecselés elhallgatott a teremben s egy piszógó hang, a fátyol alól, méltatlankodva fordult felém s szólt:

„En a boldogult Mr. Badgery özvegye vagyok.”

Mit feleltem? Hízlelgek magamnak, hogy épen azokat a szavakat, melyeket minden értelmes ember az én helyzetemben felelt volna. És miféle szavak voltak ezek? Ez a kettő:

„Ah, valóban!”

„Mr. Badgery és én valánk az utolsó bérlők, kik e házban laktak,” folytatá a piszógó hang, „Mr. Badgery itt halt meg.” A hang elcsuklott s a halk zokogás i-mét elkezdődött.

Lehet, hogy semmi szükség sem volt a feleletre; de én feleltem rá. Hogyan? Egy szóval.

„Ah!”

„Lakásunk soká üres maradt,” folytatá a hang, piszogások közt. „Berendezésünk félbeszakadt. Szűkös körülmények közt maradvá el, most egy közeli kunyhóban lakom, de az nem az én otthonom! Ez az én honom. Bármeddig éljek, bár merre térjek, bármily változásokat is lásson e szeretett ház: semmi meg nem gátolhat, hogy benne saját honomat ne lássam.

Hazánkban egyetlen általános érzellem, egyetlen uralkodó eszme a jó hazafiak kebelében: az általános béke és jólét. A vasutügyének megoldása, a vörösek minden ármánykodása daczára, a földmivestől a legnagyobb tőkék birtokosáig általános örömet idézett elő, mert éreztük, hogy e megoldással nagyobb bonyodalmaktól szabadultunk meg és megszilárdult a béke és állandóság elve.

Csak a vöröseknek egy igen kis része érzi magát rosszul ez általános öröm közepette. Ők, a szegény legények, még folyvást kiáltják, hogy az ország el van adva az idegeneknek és ki nem fogynak a demagogia létániájának szövőrégeiből. De mit használnak velő? Senkinek hallgat rájuk; míg ők sirdognak, a világ halad előre. A belbajok fokonyként eltűnnek, a bűbájások kiabálása, a nagyravágók ármánykodásai nem gyujtanak többé; az előhaladás naponta szemmel látható s a mely arányban nyer a haza, azon arányban pusztulnak a zavarok okozói.

A vasut kérdésének megoldásával, a vörösek leghatályosb fegyverüket vesztették el. Most más fegyver után kell nézniük. A régiak csorbákkal telvők. Valjon még mit fognak előrántani? A mai Romanul kirukolt a sikra jeremiádjával. Azon siránkozik, hogy nagy a trónkövetelő és a helytartóságra vágyók száma s ezek nem birnak a törvényesség terén egyesülni. Halljunk csudát! s hol vannak ezek a trónkövetelők? Valjon nem-e a vörösek között? Szorosan véve a vöröseknek csak köztársasági jelöltjeik lehetnének; azonban nálunk a köztársaság csak is az uralomra törekvő eszköz; ha a Romanul trónkövetelőket és kajmakámokat ösmert: ezek csak is a vörösek táborában vannak. Csak közöttük táplálhatják azon gyerekeskedést, hogy a trón és helytartóság után ásitozzanak. A Romanulnak az a baja, hogy nem egyesülünk a törvényesség terén. Ha ezt megteszük, csak akkor fogna még füstbemenni igazán a vöröseknek minden aspirációjá! Azonban a Romanul a törvényesség alatt a zavarcsinálást, a forradalmat érti, mert másképp így nem beszélne. Szolgálok a R-nak egy jó tanácscsal. Mondjon le valahára a belzavarok reményéről. A nemzetnek szilárd akarata lemondani a szakadatlan mozgalmakról, provisorium és restaurációról. Romanianak megvan dynastiája, melyhez híven ragaszkodik. Hagyjának fel tehát e nagyravágók és ármánykodók neveltséges ábrándjaikkal, mert a nemzet zöme belátta már, hogy csak is e dynastiával van hazánknek jövődjé. Elégé bizonyítja a krajovai választás, hogy az ország megelégette a vöröseket. Bratianó a 3-ik választó kerületben teljesen megbukott. Világos jele ez annak, hogy a vörösek minden hitelüket elvesztették.

következtetés alapján bármi vázlatos történelmet adni a legrégibb óskornak. A mai világ embere, a kit születése percétől kezdve egész serge veszi körül az oly tárgyakkal, a melyeket az élethezre nélkülözhetetleneknek, mulhatatlanul szükségességeknek tart, nem képes magának oly embereket képzelni, a kik mind ezeket nélkülözték, sőt lehetőségökről nem is álmodtak; mégis nemcsak éltek, hanem örömeit is élvezték az életnek a magok módja szerint, — és a mi még több — az emberi mivelődésnek már bizonyos, még pedig meg lehetőségek magas fokán állottak.

Milyenek voltak a legelső emberek? mivel és mi módon éltek? oly kérdések, a melyek méltán foglalkoztatják nem csak a tudós, hanem általában minden mivelte embernek elméjét. Köztudomás szerint két főosztályba lehet sorozni az ez iránt elfogadott véleményeket. Az egyik rész a könyvek könyvébe, a bibliába foglalt mondanak egyszerű, de egyszerűségében mégis roppant mély és jelentős elbeszéléseire támaszkodva, felteszi, hogy az ember készen, az az tökéletesen kifejlett testi szervezetével és szellemi tehetségeinek teljes birtokában, jött ki a teremő kezéből; a másika természetudományok újabbkori kutatásainak tagadhatatlan eredményeire utalva, azt vitatja, hogy az ember természet szerű lassu fejlődés és tökélyesedés útján állott elé valamely kevésbé tökélyes lény — állat — csaknem észrevehetetlenül történt átalakulásából. Abban azonban mind a két nézet egyezik, hogy volt a földön oly korszak, a melyben ember még nem létezett, tehát lenni kellett valamikor első embernek vagy ha úgy tetszik első embereknek.

Mint valami nagyon furcsa és nevetséges dolgot emlegette volt az egykori adoma, hogy két tudós a felett vitakozott, ha vajjon tojás volt-e előbb a világon vagy tyúk? Pedig e kérdés korántsem oly képtelen, a milyennek első pillanatra látszik. Az emberről szólva ugyane kérdés csak némileg módosított

A Romanul e hó 24-ről vezérezik így kezdi: „Tegnap este 9 egy negyed órakor három lökést éreztünk délkelet és északnyugat felé. Valjon mi okozta szegény földünknek ezen megrázkodását. Megmondják azt majd tudósaink, mi profanusok pedig csak ezt kérjük: valjon örömmegrázás vagy borzadály volt ez? Valjon nem a porosz-magyar vasut szorítását érezték-e s e miatt borzadt meg? avagy talán örömeiben ugrott egyet a latinajok fölébredésének és egyesülésének előérzetében?”

Elég jellemző sorok arra, hogy önk is olvassák.

Egy közhasznú vállalat 1872-re.

Szeretett hazánk bármely fia, hiszem, dobogó kebelrel óhajtja: vajha az új év is honunkra a haladás terén minél több üdvöt s áldást árasztana. . .

Szerencsés vagyok e tekintetben ez évre egy a közegészséget s jólétet tárgyazó hazafi vállalatot jelzeni. Egy részvény-társaság van itt Szászvárost alakulóban, élén, mint kezdeményező, a hazafiasságokról ösmertes gr. Kun Kocsárd, id. gr. Teleki Domokos és dr. Lészai Dániel urak, célul tűzvé ki: a római uralom alatt is használatban volt Bethlen s Apafy Mihály fejedelmek által gyakran látogatott, a patriarchalis időkben szerényebb körülmények közt is szerepelt; de a jelen óriási haladás, s idők igényeitől igen messze, messze elmaradt al-gyógyi fürdőket minél több vendég elfogadására szükséges helyiségek építése, kényelmes butorozása, fürdők szaporítása, sétányok, parkok ültetése s egyéb kellékekkel ellátása által a fürdő-közönség, s jelenkor kíváncsai-nak lehetőleg megfelelő, s minél nagyobb kör használatára képes állapotba helyeztetni.

A minden áldozatra kész tulajdonos b. Bornemissa ó n. méltóságával az ideiglenes haszonbéri szerződés már meg is kötöttet. Ennek főbb pontjai szerint a tulajdonos ur átadta a társaságnak 40 évre haszonbérbe a fürdőket minden azokhoz tartozó épületekkel, új vendéglőjével, körülte fekvő belső telkeivel, rétjeivel, szántóival.

A társaság kötelezi magát: a fürdői épületekre s berendezésre 40 ezer o. é. frtkot beruházni, a szobák számát 50-re, a fürdőket legalább 10-re emelni, évenként haszonbérbe 500 o. é. frtkot fizetni, 40 évek múlva pedig — a befektetett összeg a jövedelemből letörlesztetvén — a fürdőt minden beruházásaival, butorai-val használható állapotban a tulajdonosnak vagy jogutódainak birtokába visszabocsátani. Hogy a fürdő-idény alatt minél több vendég kaphasson szállást, a társaságnak meg van engedve, hogy

alakban áll előnkbe. Azt kell ugyanis kerdőnünk, hogy az első ember, akár egyes, akár többes számban értve, mint gyermek vagy mint kinőtt kész ember állott-e elé a földön.

A lassankénti átalakulás útján történt fejlődés és tökélyesedés elméletét nem engedi meg semmikép azt a feltevést, hogy az ember, mint tökélyesen kinőtt, azaz testileg egészen kifejlett ember állott elé. Mert bármi észrevétlenül, bármi folytonossággal történtnek vesszük is a fejlesztő tökélyesítő átalakulást, mégis létezni kellett oly határnak, a melyen meg lehetett különböztetni egy az emberhez lehető legközelebb álló lényt, a mely azonban még se volt még ember, a valóságos embertől; történni kellett valamikor egy oly átalakulásnak, a melylyel egy emberhez bármi hasonló lény, de még nem valóságos ember, átalakult emberré. Már pedig az átalakulás elméletének legbuzgóbb híve se vitatta soha, hogy ily átalakulás kinőtt, kifejlett állaton történhetett volna; miután pedig kinőtt, kifejlett ember, csakis kinőtt, kifejlett állat átalakulásával állhatott volna elé, ez elmélet elfogadása arra kényszerít, hogy a legelső embert gyermeknek, csecsemőnek képzeljük.

A kérdésben forgó ügy oly fontos, hogy szabadságot veszek magamnak, azt, a mit állítottam, még egy példával világosabbá tenni. Elismert tény, hogy a farkas és a kutya egymáshoz annyira hasonlítanak, hogy még a fejlődő átalakulás elméletéhez nem ragaszkodó természetvizsgálók is, rég kimondták, hogy házi kutyánk aligha nem ivadéka a farkasnak. Ám de bizonyosan senki se képzelhette azt úgy, hogy egy meglelt, kinőtt farkas valaha átváltozhatott volna kutyává, épen oly kevés-sé, hogy egy nőtény farkas kutyakölyköt szült volna; hanem képzeltek egy lassu átmenetet, a melyben tán éppen még ember közbejöttével is, egy farkas család folytonos szelidülés útján minden újabb ivadékaiban mind hasonlóbb lett a kutyához, a mig végre egy oly ivadék állott elé, a mely már valóságos kutya volt. No

az átvepő birtokból, jutányos évi bér mellett, bárkinék 99 évre lakház építése végett részleteket oszthasson ki.

Ezen ideiglenes szerződés egy évre kötött, mely alatt, ha a részvény-társaság meg nem alakulhat, érvényét veszti. A végleges szerződés a fennmelt pontok alapján fog annak idejében megkötetni.

A szóban forgó fürdők reformeszméje mind a tulajdonos báró ó n. méltósága, mind a közvélemény részéről régóta áll szönyegen; de a megérés stadiumába csak a tavalyi fürdő-idény alatt lépett, midőn bécsi s pesti orvosok tanácsára id. gr. Teleki Domokos ur idült makacs csuzos betegséggel ezen vizeket felkeresvén, rövid idő alatt bajából tökéletesen kigyógyult.

Tekintve, hogy az orvosi tudományok folytonos fejlődése következtében az orvosoknak a természetes melegfürdők hatásáról való nézetei a régiektől sokban eltérnek, s ezen nézet az algyógyi meleg források előnyére történt; tekintve, hogy az elszállásolás minden kényelmetlenségei daczára a tavalyi fürdő-idény alatt a szokottnál nagyobb számú vendégkiszorító látogatta meg ezen fürdőket, mely körülmény nagy részben a fennjelzett nézet-változásban találja magyarázatát;

tekintve, hogy az egy pár év alatt létrejövő erdélyi vasut-hálózat, s az Algyógyon felállítandó kir. posta-állomás az ezen vizekhez juthatást egészen megkönnyítendik;

tekintve végre a közóhajtást: ezen fürdőket minél előbb illőleg berendezve láthatni, távol minden nyemerény-vágytól, arra birták a fenn tisztelt kezdeményezőket, hogy régen ápolott tervöket annyival is inkább életbelepíteni megkísérelték, mennyiben az a tulajdonos báró ur többször nyilvánítt óhajásával is találkozik,

Az ige így kívánt testté lenni, s az előleges szerződésnek ez a genesisé.

A tovább teendők sorozatából kifolyólag közelebből a vidéki pártolók egy előleges értekezésre összegyűlvén egy készitendő program alapján a részvények aláírását fogják megindítani.

A tisztelt kezdeményezőket azon erős hit lelkesíti, miszerint Erdély lelkes fiai s leányai ezen hazai vállalatot, mely a szenvedő emberiség érdekében tervezetik, melylyel hazai intézeteinkben egy nagy hiány lesz pótolandó, mely a külföldi fürdőkre-menetelt majd feleslegessé teendheti, mely szegény országunkban nem kevés pénz fog megmarasztani, mely azon szemrehányást, hogy természet adta hazai kincsünk becsért értékesíteni, kiváló tulajdonait kifejleszteni nem tudjuk, nem akarjuk, elhárítandja, mely végre a teljesített hazafi köteles-

már, bármi lassunak, bármi folytonosnak képzeljük is a jelzett átmenetet, mégis egyszer meg kellett történnie annak, hogy oly anya, a mely, akármily közel állott is természet és lénye a kutyához, még se volt valóságos kutya, valóságos kutyakölyköt szült; — épen úgy kellett ez elmélet szerint egyszer megtörténnie annak, hogy oly anya, a mely, bármi közel állott is természet és lénye az emberéhez, még se volt még valóságos ember, valóságos embert szült, és e szerint aztán ennek az átmenetnek berekesztő és bevégző első embernek természetesen mint csecsemőnek kellett megkezdeni életpályáját.

A farkasról és kutyáról vett iménti példában az átmenetet, annak egész lefolyását, és az első kutya születésével történt bevégzését két okból igen jól tudjuk képzelni. Egyszer azért, mert a farkas és kutya életmódja közt még ma sincs oly véghetlen nagy különbség, hogy például ne tudnók képzelni, hogy ha egy farkas anyja alá egy kutyakölyköt lopnának, az ott minden baj nélkül a farkaskölykökkel együtt fel ne nevedkedhessék. Másodszor azért, mert a számtalan kutyafajok közt még ma is igen jól ki tudjuk mutatni az átmeneti alakokat; hiszen ki nem látott volna még oly kutyát, a mely az összevethetőség farkashoz hasonlított. Egészen másképp áll az ember dolga. A szervezet tökélyes volta tekintetében az emberhez legközelebb álló állatfajok, a nagy majmok, mint az orang-outang, simpanzé, gorilla, még oly távol állanak az embertől, hogy az átmenet ezekről az emberre oly óriási ugrás volna, a melyet a természetben feltenni nem lehet.

Nem kell semmi nagy szakavatottság hozzá, hogy e különbséget megismerhessük és teljesen méltányolhassuk. Az egész kiterjedésében szörös test, a négy kéz, az inkább kapaszkodásra mint rendes lépéssel járásra alkalmas végtagok magokban már oly véghe-tetlen távolságra helyezik a majmot az embertől, hogy a legmerészebb képzelődés se volna képes feltenni egy embergyermek fel-

ség érzésén kívül illő anyagi kamattal is szolgáland, ezen vállalatot — mondom — pártolni fogják, létrejuttatni elősegítendik.

Részemről tudva, hogy egyesített erő csodákat teremthet, a sikerrel nem kétkedem, s a szomszéd Arad vidékéről, s reménytelőleg Romaniából is a vasutak szárnyain összesereg-lendő vendégek, Algyógy kies fekvésű, üdítő léggel dús völgyeiben felbuzgó gyógyforrások-nál, mint neutralis téren, egymással kezet szorítva, rang, vallás- s nemzetkülönbség nélkül, őszintén társalogva, rokonszenvenve együtt élvezendik az alvilági varázs-szellemek testre, lélekre egyaránt kiterjedő jótékony hatását!

Incze János,
ev. ref. pap.

BELFÖLD.

Gy.-Fehérvár, jan végén.

Rendőrségünk török kényelemmel folytatt szunyokakása megtermé a napokban is keserű gyümölcsöt. Tegnapi este 10 órakor két közös hadseregbeli tüzér egy, a piacz közepén levő bodét feltörvén, abból mintegy 4 frt értékű élelmiszert lopott el; midőn a lopott hagymával, füstölt hússal megterhelt kosarat a vár felé cipelnék, egy szintén hazaigyekvő katona által megszállítottattak. A tolvajok gyanítva, hogy megösmertettek, félvén a bizonyos büntetéstől, a szegény semmi rosszat nem sejtő kérdezősködött, tüzérei kardjaikkal több szurást ejtve rajta, rögtön kivégezték; közsönet a derék katonai parancsnokságnak, mely nem engedve hosszas időt a jóízű falatozásra, még kora reggel befogatta a gaztetteket — a bűn nem soká fog büntetés nélkül maradni.

Helybeli törvényszékünk az átalakulás nehézségein átesve, kettőztetett szorgalom-mal lát nehéz munkájához, még az éjjeli órákban is találhatni egy-egy bírót a hivatali szobákban; de fájdalom ily önfeláldozás mellett sem lehet remélni, hogy az átvett restantiákat egyhamar feldolgozhassák; a kezelési személyzetet, ha még egy annyival szaporítanák sem lenne sok, s ha valósul az igazságügyminiszernek állítólagos intenciója, hogy a munkaképes nyugdíjazott régiebb hivatalnokokat a terheltebb törvényszékekhez be fogja osztani, annak még azon okból is örvendhetünk, hogy az állam egy teherből megszabadul, s a mostani kormány fizetett ellenségei a szélső bal számát szaporítani nem fogják.

Városunkban is van egy pár ilyen nyugdíjazott, ki ez intézkedés által talán kigyógyulna azon mániából, hogy Gy.-Fehérvárt a

nevedkedését majomkölykök közt majomszülék ápolása alatt.

Elégé ismeretes jelenet az, a melyet a tyúk nyújt, a mikor réczetotást költvén ki, aggodalmas kotyogással fut fel alá a to partján, a melynek vizében a kis ruczafókák vigan eviczkélnék. Képzeljünk e jelenettel szemben egy éves gyermeket ugyanannyi idős majomkölykök közt!

Már csak az az egy körülmény, hogy az éves gyermek alig képes a számára tökélyesen kész ételt a maga erején a szájába vinni, a helyéből megmozdulni pedig éppen nem tud, holott az egy éves majomkölykök a legnagyobb könnyűséggel kapaszkodik fel egy magas fára, hogy onnan lehozza magának azt a gyümölcsöt, a mely éhségét kielégíti, elég bizonyosság arra, hogy ily különböző lények együtt és egyforma ápolással nem nevedkedhetnek.

Az emberhez alakban és életmódban még közelebb álló állatfaj, mint az említett majmok, ma nem létezik. Volt-e valaha, ezt a tudomány még eddig nem tudta kimutatni.

De sikerült a fáradhatatlan kutatásnak, különösen Franciaország némely vidékén az u. n. diluvialis rétegben, az az oly földrétegben, a mely abból az időből származik, a mikor Közép-Európa vadonait a mammoth, a barlangi medve, a kétszarvu rhinoceros és más oly állatfajok lakták, a melyeket közbeszódban vízözön előttiéknél szokás nevezni, és a melyek ma többé nem léteznek, oly tárgyakat fellelni, a melyek világosan magokon hordozzák gondolkodó és okoskodó lények tervszerű és szándékos működésének nyomait. Egyszerű, durva kőszerszámok azok, minden fémszerszám használatára nélkül csupán ütögetéssel és forgácsok lepattogtatásával idomított kezdetleges metsző eszközök. A tudomány ezeket tekintti az ember lételének legrégibb, legősibb bizonyítványainak.

(Folyt. köv.)

NEM HIVATALOS.

A farsangi idényre.

(25)

(3-3)

A legújabb

báli ruha-kelme

minden árban és színben,
selyem- és tárlatánból, ugyszintén fekete és
színes selyem-kelme,

báli készletekhez szükséges tárgyak u. m.
virág fejdísz, legyező, kéztyű, czipő,
mieder a ruhákhoz illő összeállításban
megérkezett

GÁMENTZI JÁNOS

kizárólag női-divat és szövet-kereskedésébe
Kolozsvártt, a főtéren.

A farsangi idényre.

(336)

(9-16)

Eddig fölülmulhatlan!

Cs. és királyi

kiz. szabadalm.

valódi

tisztított

CSUKA-MÁJ-OLAJ

Maager Vilmostól Bécsben.

A legtisztább, legjobb, legtermészetesebb és elősmert leghatásosabb szer MELL- és TUDÓBAJOK ellen, gőrvé-
lyek, bőrkütségek, mrlgybak, erőtlenség stb. ellen, egy üveg 1 frt., vagy gyári raktárban Bécs, Bäckstrasse
Nr. 12, vagy a birodalom nevezetesebb győgytárai és fűszerkereskedéseiben kapható, a többiek közül következő cégeknek:
Kolozsvártt: Binder Károly, Wolf J., Engel József gyógyszerészeknél. N.-Váradon: Nyiri G. gyógyszer., Kurlander
Raf., Cserevka Antal kereskedőknél. M.-Vásárhelyt: Jeney Károly gyógyszer., Bucher Miksa keresk. Székely Udvarhelyt:
Solymsi J. gyógyszerésznél.

A vásár alatt a „Nemzeti Szállodában” 7 sz. a.

Világcsodája

melyet legutóbbi párisi utazásom alatt fedeztem fel, — ékszerékké, az ujonnan
felfedezett nemes ércből,

talmi aranyból

melyért 10 évi jótállást vállalok, hogy meg nem fekeded, s valódi arany színét
nem veszti el.

Egész garnitúrák a legújabb minták után 80 krtól 4 frtig, aztán egyes
fülfüggők, brocheok, karpereczek, — gyermekdarabok 45—80 kr;
felölttek számára 1 frt 50 kr., 2—8 frtig.

Nyakláncok 60—90 kr., 1 frt 50 kr. Kézelt és inggombok 30—50
kr., 1 forint.

Talmi óraláncok 60 kr., 1 frt., 1 frt 50, 2, 3, 5 frt., rövidek.

Női óraláncok 1 frt 50, 2, 3, 5 frt.

Valódi franczia brillantgyűrűk 1 frt., 1 frt 40., 1 frt 50., 2, 3 frt.

s minden más e fajhoz tartozó czikk.

Zsebórák aranyban, ezüstben, talmiaranyban, roppant nagy kiváltságban
bámulatos olcsó árak mellett.

Vidéki megrendelések 24 óra alatt pontosan teljesítetnek.

Timendorfer és társa,

Órágáros Bécs, Fleischmarkt 10 sz.

[51]

[2-2]

(24)

(3-3)

A magyar királyság és tartományai hirdető közönségének
kényelmére

PESTEN uriutca 13. sz. alatt

fiókküzetet nyitottunk, mely a világ összes lapjai számára ósmert
pontossággal intézi el a bizományokat.

HAASENSTEIN és VOGLER,

hirdetés-közvetítők

Bécsben, Prágában, Bazelen, Berlinben, Bernben, Boroszlóban, Chem-
nitzben, Churon, Drezdában, Erfurtban, majnai-Frankfurtban, St.-Gallenben,
Genfben, Halleban, Hamburgban, Kölnben, Lausanneban, Lipcsében, Lübeck-
ben, Luzernben, Magdeburgban, Metzben, Münchenben, Neuchâtelben, No-
rimbergában, Stuttgartban, Zürichben.

[48]

[2-3]

A muzeumutczában

egy 500 □ öl terjedelmű kert a raj-
ta lévő lakház és kőkerítéssel akár
egészszén, akár két részre osztva, jó
feltételekkel és biztos helyre hitelbe
is eladó. E tekintetbeni értekezése-
ket elfogad Kolozsvártt bel királyut-
czai 533 számú szállásán

SZENKOWICH MÁRTON.

(50)

(2-3)

Eladó szénafű.

A Harmad-völgyben, az óvári fer-
tályba mindkétfelel t. Magyar ur szomszéd-
ságában 10 rud szénafű eladó.

Az Elő-völgyben, a királykút körül,
12 rud szénafű eladó. Bővebb értesí-
tést ad mltsz. özvegy Szöcs Józsefné,
belső középútcza Szöcs-házban.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt
s általa minden könyvárusnál kapható:

K Ö Z H A S Z N U

Erdélyi Képes Naptár

1872-dik szökő évre.

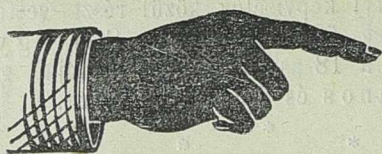
Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.
Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára 26 kr.

Erdélyi képes nagyobb naptár
1872-dik évre.

Tiszti czimtárral s érdekes tartalommal.

Ára 50 kr.

Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal,
a kolozsvári levélpota indulása s érkezése, távirda, kamat-számítás és árendát
mutató táblákkal.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. postán küldve 35 kr.

Gazdasági zseb-naptár
1872-re.

12-dik évfolyam.

Szerkesztő Kodolányi Antal. Ára 2 frt.

Egyházi beszédek.

Irta s elmondta Filó Lajos nagy-kőrösi ref. lelkész.

I. füzet: Ünnepi és alkalmi beszédek.

Ára 1 frt 50 kr.

Panoráma.

Irta Székelyfi Tiborcz. Ára 25 kr.

Vörösmarty munkái.

Új jutányos kiadás. Hat kötet. 6 frt.

(76)

(49-*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

5.200,059 forint 54 kr. biztosítéki alappal

biztosításokat fogad el:

- Tűzkárok ellen.
- Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.
- Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.
- Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

- halálesetben fizetendő tőkéket;
- a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;
- gyermekek számára nevelési, kibérazási vagy férjhezmeneteli tőkéket;
- nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;
- temetkezési költségeket;
- közvetíti az általa alakított tulélési csoportokat.

Életbiztosítási példák.

- Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20 — 30 — 40 — 50

éves korában kezdődőleg

34 frt 60 kr. 45 frt 40 kr. 63 frt 40 kr. 95 frt 20 kr.

- Kibérazási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizetettik
ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a belépéskor

2 — 4 — 6 — 8

34 frt 20 kr. 42 frt — kr. 51 frt 20 kr. 64 frt — kr.

- Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000
frt. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

- Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a
a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 kr.
évenként. Mindezen miveleteknél a biztosítók még az évi nyeresemény felében
is részesülnek.

- Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biz-
tosítson, fizet évenként, 1/2 évenként, 1/4 évenként, havonként

3 frt 15 kr. 1 frt 63 kr. 82 krajczárt. 28 krjert.

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenkben bővebb felvilágosítá-
sal szolgálnak a társasági felügyelők, vidéki ügynökök és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(Főter 278 sz. 1-ső emelet hátul.)